ADEMBENEMEND!

GENIETEN OP EEN GRIEKS EILAND

'YAMAS', ROEPT **DE OUDE GRIEK** TERWIJL HIJ **ZIJN GLAS RAKI** ACHTEROVER GOOIT. 'PROOST', ROEP IK TERUG, TERWIJL MIJN **YAMAHA XT660Z TÉNÉRÉ** GULZIG STAAT TE GROMMEN. WE WILLEN **DE WEG WEER OP**, DAAR WAAR KRETA NOG MOOIER IS DAN **IN DE DORPSTAVERNE**.

TEKST EN FOTOGRAFIE **HANS AVONTUUR**

1. Traditionele molen op de Lasithi-hoogvlakte.

2. Taverne Kallionzina, de beste van Koutsouras.

3. Kretenzer sfeertje, blauwe stoeltjes aan zee.

4. Het Preveli-klooster, hoog boven zee.

Het is nog vroeg wanneer ik de stilte van Palekastro verlaat. De avond op het dorpsplein gonst na in het achterhoofd, maar het asfalt door het Orsi-gebergte vraagt alle aandacht. Een uur lang kom ik niet één auto, motor of scooter tegen. De score stokt bij een herder in de verte. Hij zwaait vertwijfeld. Pas in de soepele afdaling naar Xerokambos meldt zich de eerste tegenligger. De boer in het zadel schiet van schrik overeind. Kalimera, goedemorgen. Beneden wacht een mooie, vriendelijke kust met tamarindes, inhammen, zandstrand en een blauwwit kapelletje op een heuvel. Bingo, daar parkeer ik de motor voor het meegenomen ontbijt.
Uitkijkend over het azuurblauwe water van de Libische Zee check ik mijn min of meer geplande route voor de komende uren, ouderwets op kaart. Bochten. Heel veel bochten. Dit is toeristisch gezien de minst ontgonnen strook Kreta aan het water. Te ver weg voor het grote publiek en lastig bovendien vanwege de hoge bergrug, die bijna loodrecht in zee lijkt te vallen.

ZONDER GLIJPARTIJ

Het maakt het er voor de motorrijder alleen maar leuker op. Er valt meer te ontdekken, met minder anderen op de weg. Met de hand stevig aan het gas klimmen en dalen, klimmen en dalen. Plus het wegdek lezen, want dat is van het gladde soort, wat bij een beetje verkanting in de bocht – aflopend in plaats van op-lopend – voor een uitdaging zorgt: hoe kom ik zonder glijpartij de hoek om?
De 'kleine' Ténéré is ervoor geschapen. Hoekig sturen, gas geven, stevig remmen, eenvoudig corrigeren en een paar banden die niet schrikken van rafelig asfalt of agrarische viezigheid. De motor dreigt weg te slippen, de rubbers vinden weer grip en huppakee, voort gaat-ie.
Daar is Ierapetra, de heetste stad van Europa, zoals ze zeggen. Ik heb er geen wetenschappelijk onderzoek op losgelaten, maar heet is het. Verzengend. Voor het rode verkeerslicht sta je ter plekke uit je laarzen te dampen. Tot groen de verlossing brengt en een klein beetje rijwind voor verlichting zorgt. En, zo laat ik me vertellen, dan is de temperatuur vandaag nog mild...
Zal best, maar het is toch de hoogste tijd voor een compromis. Veilig Verkeer Nederland zal het er niet mee eens zijn, maar ik trek mijn motorjack uit en ga in T-shirt rijden. Net als de Grieken overigens. De laarzen en de broek blijven correct volgens voorschrift. Mijn compromis gaat ten koste van de veiligheid, maar komt de concentratie ten goede, wat dan weer fijn is voor de veiligheid, enzovoorts.

***SOMS IS DE KLOOF ZO SMAL** DAT JE ER WORDT ACHTERVOLGD DOOR JE EIGEN GELUID*

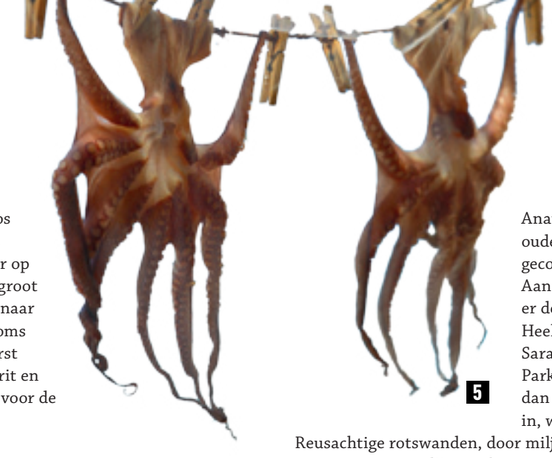

Wanneer ik even later Mirtos binnenrijd, ben ik verkocht. Hier blijf ik vannacht. Motor op de kade in de schaduw, een groot glas bier en daarna op zoek naar een kamer. Aan bordjes 'Rooms to let' geen gebrek. Maar eerst nagenieten van de perfecte rit en voorzichtig plannen maken voor de rest van de middag.

BOOSDOENER

Rust. Stilte. Heerlijk. Kamer gevonden en daarna op slippers door het dorp. Een Griekse salade wegwerken, terwijl de golven onophoudelijk komen aanrollen. Dagenlang zou ik zo kunnen zitten. Dacht ik, maar nietsdoen is minder zalvend dan gedacht. De Ténéré, die een stukje verderop staat, is de boosdoener. Hij maakt me een tikje ongedurig. Niet als ik in de richting van de zee kijk, wel als ik me omdraai en tussen de huizen door de bergen zie. Een blik op de kaart doet vervolgens de deur dicht: naar het pension, motorbroek en laarzen aan, rijden.
Het wordt een heerlijke middag door het achterland van Mirtos. Meestal over pokdalig asfalt, soms over een stukje onverhard. Een route op gevoel. Niks gepland. Gewoon van dorp naar dorp: Selekano, Males, Kalemafka. Vaak staat de helft van de huizen er leeg en is zelfs het kerkje in verval. Geen mensen meer, geen leven. Alleen als decor doet zo'n aanblik het nog goed. Anatoli geeft moed. Hier worden oude huizen gerenoveerd en geconserveerd.
Aan het eind van de middag is er de afdaling terug naar Mirtos. Heel even de ankers uit nabij de Sarakinas-kloof, diep en steil. Parkeren bij de kleine stuw en dan een stukje te voet de kloof in, waar het koel is en prachtig. Reusachtige rotswanden, door miljoenen jaren van wind, zon en regen gepolijst tot kunstwerken. O, en dan die zachte landing in Mirtos, waar de straatverlichting inmiddels is ontstoken. Straks vis eten aan zee. Hoezo een topdag?

ALL-INCLUSIVE HIPPIE

Ochtend. De zon in de rug. De weg trekt zich terug van de kust om er vanaf veilige hoogte voortdurend op neer te kijken. Het is een wonderlijk fijn gevoel. Je hebt het idee dat je met een bergrit bezig bent, maar telkens als je naar links kijkt, ligt daar diep, diep, diep beneden de Libische Zee. Uiteindelijk draait de route alsnog landinwaarts. Langs velden, stille dorpen en opgravingen, om pas bij het voormalige hippiedorp Matala de zee weer aan te tikken. Dit moet ooit het aards paradijs zijn geweest, met woningen in de rotsen, privéstrand voor de deur en de vrije liefde als belangrijkste hobby. Hoewel de plek nog steeds fraai is en bijvoorbeeld geen hoogbouw heeft, draait het er nu wel om het

5. Verse vangst aan de oostkust.

6. Kerkje bij Xerokambos.

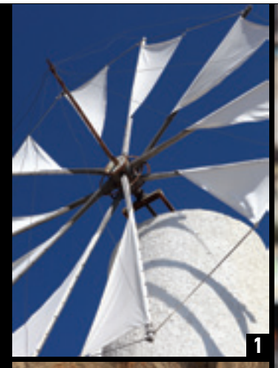

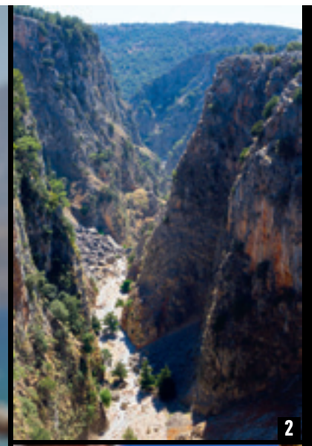

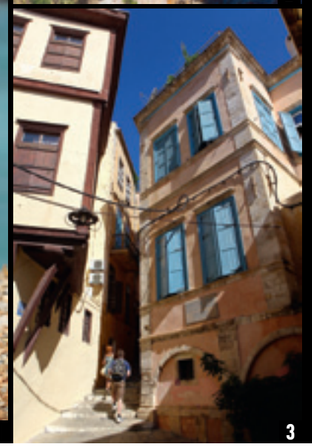

1. Pauze aan de azuurblauwe zee.

2. Aredhema-kloof in het achterland van Hora Sfakion.

3. Chania, het mooiste stadje van Kreta.

4. Hora Sfakion, idylle aan de Libische Zee.

5. Julie en Yannis Michalakis, twee betrokken verhuurders van motoren.

grote toerisme. Bussen vol dagjesmensen komen er even hippie spelen om 's avonds weer terug te rijden naar de all-inclusive. Voort dan maar. Naar het haventje van Agia Galini en het berg-dorp Spili met zijn Venetiaanse bron, waar het gezonde water uit negentien leeuwenkoppen stroomt. Hoe geneeskrachtig het water precies is, weet ik niet. Het doet de horeca in elk geval goed, want de bron wordt omringd door leuke terrassen.
Mijn bloed giert een stukje verderop weer vol gas door m'n aderen: de Kourtialiótiko-kloof. Rotsen, water, wanden, asfalt, struiken en een frisse wind die in vlagen rond giert. Soms is de kloof zo smal dat je er wordt achtervolgd door je eigen geluid, soms opent de wereld zich even voor zoiets als een vergezicht. Het laatste stuk naar zee voert door een mooie groene vallei met enkele eeuwenoude boogbruggen die het water van de Megalopótamos overspannen. Als je goed kijkt, zie je in het groen verschillende kerkjes, kapellen en enkele kloosters, waarvan die van Préveli het hoogtepunt vormt. Letterlijk en figuurlijk. De meeste mensen die tot hier komen, gaan echter niet omhoog, maar dalen juist af, want beneden wacht de idylle: een groot strand met palmenbos en schaduw-rijke taverne.

ALLEEN MIJN GLIMLACH EN EEN STOFWOLK *BLIJVEN ACHTER IN HET DORP*

HAARSPELDBOCHTEN

Slapen in Plakias, wegdromen op de kustweg naar Hora Sfakion en dan de adem diep inhouden tijdens de klim naar Anapoli. Een bergpas op zee. Echt. Een strakke weg met 26 getelde haar-speldbochten brengt ons naar de bovenste etage. In de Alpen zouden ze elke bocht met een nummer bekronen. Kurve, T ornante, Virage. Hier staat af en toe een kapelletje waarin een kaarsje brandt. De weg kan zich meten met de Passo Pordoi of het Timmelsjoch, maar dan met zicht op de kustlijn en een temperatuur die richting veertig graden Celsius gaat. Ik rijd hem heen én terug, naar boven én naar beneden. Afwisselen. Een paar bochten rammen voor het pure rijplezier, een paar op lage toerentallen om rond te kijken. Terug in Hora Sfakion leg ik even aan voor een ijskoffie. De geest is over-verhit van zoveel hemels bochten-werk. Bovendien staat straks de Imbroskloof op het programma, met als eindpunt Chania, de mooiste stad van Kreta. Ik kom er in het lage avondlicht aan. Zo voldaan dat de concentratie het laat afweten en eerst twee voetgangers en daarna een brommerrijder moeten springen voor hun leven... Sorry. Serieus tijd om af te stappen en te genieten van de warme sfeer van het charmante stadje, dat rond een haven gedrapeerd ligt. De smalle, autovrije straatjes puilen uit van Venetiaanse koopmanshuizen, leuke winkels en lekkere terrassen.

GESTOLEN SCHAPEN

Bij een ontbijt van yoghurt met honing aan de kade van Chania bekijk ik de kaart nog eens goed. Hmmmm. Wat wordt het? De ochtend blijven hangen in de stad en dan in één streep terug naar Heraklion of terug de bergen in? En waar ligt dat dorp dat die man in het cafenion gisteren nog had aanbevolen? Anogia.
Natuurlijk. Lussen rijden, dwars door het ruige binnenland van Kreta. En ja hoor, daar is Anogia, bolwerk van Kretenzer trots. Het dorpje staat bekend om zijn traditionele muziek en onverschrokken bewoners, die nog altijd in klederdracht voor het cafenion zitten. Tijdens de Tweede Wereldoorlog zat het hier vol verzetshelden en tegenwoordig botst de plaatselijke trots met het centrale gezag.
Ach, nu we toch bezig zijn, kan die omweg over de Lasithi-hoog-vlakte er ook nog wel bij. Al was het alleen maar vanwege de windmolens die hier behouden zijn gebleven. In het ene dorp heeft de middenstand het toerisme ontdekt en wordt door wuivende vrouwtjes handwerk aangeboden. In het andere dorp lijkt stoppen bij het cafenion al een verstoring van de openbare orde. Ik passeer een trouwerij, waar een paar mannen hun geweren leegschieten in de lucht.
Inmiddels ben ik zo gedesoriënteerd dat ik geen idee meer heb hoe ik terug naar de kust kom. De schaarse borden zijn vaak onleesbaar of vermelden dorpen die ik op de kaart niet kan vinden. In een gehucht zonder naam stop ik op een kruispunt. Links zit een oude man op een houten stoel. Ik vraag naar Heraklion. Hij wuift naar rechts en lacht. 'Ja, naar rechts, daar, daar.'
Tik. De Ténéré in z'n versnelling en gas geven. Alleen mijn glimlach en een stofwolk blijven achter in het dorp. ■

PRAKTISCHE INFORMATIE

DE REIS

Kreta is tot eind oktober bereikbaar met Transavia (www.transavia.com), dat zowel naar Chania als naar Heraklion vliegt. Daarna in het voorjaar weer. We vonden tickets voor zo'n € 350,- retour, inclusief alle belastingen. Een andere optie is vliegen naar Athene en overstappen op een binnenlandse vlucht. Vanaf Duitse luchthavens zijn er mogelijkheden met AirBerlin.

MOTOR HUREN

Wij huurden bij Julie en Yannis van Eurodriver (zie kader). Dat kan prima met aankomst op de luchthaven van Heraklion. Als je vooraf reserveert, wacht Yannis je daar met de motoren op of hij brengt je met de auto naar zijn standplaats in Stalis. Wie naar Chania vliegt, vindt ook daar voldoende mogelijk-heden. Zorg wel dat je een betrouwbare motor krijgt, want de wegen in het binnenland van Kreta zijn niet overal even goed en goede banden en remmen zijn echt van levensbelang. Vertel bij het informeren wat je van plan bent en vaak scheppen de Grieken er een eer in om je met het best beschikbare materiaal op pad te sturen. De mindere machines zijn dan voor de dagtoeristen...

VERBLIJF

Buiten het hoogseizoen is er voldoende vrije accommodatie. En tijdens het hoogseizoen is dat aan de stillere zuidkust of in de bergen evenmin een probleem. Een klein dorps-hotelletje of pension is er vanaf zo'n € 35,- per nacht. Leuk en vaak nog iets voordeliger zijn de particuliere kamers. Op onze trip waren ze allemaal simpel en superschoon. Bordjes wijzen in het dorp de weg en anders is er altijd nog het cafenion voor het verkrijgen van informatie.

INFORMATIE

Grieks Verkeersbureau, tel: 0900-2025905 (€ 0,25 p/m), www.grieksverkeersbureau.nl. Sfakia-kreta.nl, over het zuid-westen met dienstregeling van de ferry's.
Kreta.startpagina.nl, waar nagenoeg alles over Kreta te vinden is.

HUREN BIJ YANNIS EN JULIE

Yannis had een groot bedrijf met motoren, quads en vooral huurauto's. Hij verdiende een goede boterham, maar deed nauwelijks nog wat hij echt leuk vond: werken met mensen én motoren. Samen met zijn Engelse vrouw Julie gooide hij het roer om, bracht zijn bedrijf terug tot klein en overzichtelijk en kreeg weer plezier in het dagelijks leven. Vanuit het badplaatsje Stalis wordt nu van alles verhuurd en Yannis' hobby is er belangrijker geworden: de motoren. 'Dat is gewoon mooi', zegt hij. 'Zo krijg ik al jaren een groep dames. Die komen hier echt naar toe om te rijden, rijden, rijden. En er is een clubje dat elk jaar een gumball rijdt. Een beetje gekke, wilde gasten. Was ik aanvankelijk wat huiverig voor, maar het zijn echt leuke lui.'
Yannis en Julie bieden behalve motoren ook kant-en-klare motorvakanties aan. Dat doen ze in samenwerking met een gids en andere motorliefhebbers. Dit aanbod moet de komende jaren groeien.
Kijk op www.eurodriver.gr voor het actuele aanbod en de prijzen.